

NOTA EDITORILOR

Volumul de față reunește texte susținute într-o primă fază sub forma unor comunicări la simpozionul internațional *România-Italia-Europa. Evoluții istorice-Dinamici culturale-Relații internaționale*, desfășurat în format digital pe platforma Zoom în perioada 16-18 septembrie 2020, în organizarea câtorva universități din România: Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca (prin Facultatea de Istorie și Filosofie), Universitatea de Vest din Timișoara și Universitatea București, în parteneriat cu: Facultatea de Științe Politice a Universității Roma Tre din Roma, Centrul de Studii și Cercetări IDOS din Roma, Accademia di Romania din Roma, Institutul Român de Cultură și Cercetare Umanistă din Veneția, cu colaborarea și patronajul Ambasadei României pe lângă Republica Italiană.

Conferința româno-italiană organizată în această toamnă se înscrie într-o serie lungă de inițiative care au căpătat forma unei tradiții culturale și academice, mai sistematice și mai bine structurate în ultimele trei decenii. Relațiile dintre spațiul românesc și cel italian au avut din totdeauna o dimensiune specială și semnificații care trimit spre fundamentele istorice ale identității românești și spre importanța deținută de Roma în planul realității nemijlocite și la nivel simbolic, pentru conștiința națională, pentru viața culturală și deopotrivă religioasă a unui popor de limbă neolatină și de credință prevalent răsăriteană, așa cum sunt românii. La aceasta se adaugă evoluțiile de dată recentă, de după prăbușirea comunismului în România, când în Italia s-a constituit cea mai numeroasă diasporă economică românească, o adevărată „Românie” relocalată în peninsula italică, al cărui număr depășește cifra de 1.300.000 de persoane. Faptul a prilejuit o relansare a raporturilor și a percepției reciproce a celor două popoare, în condițiile în care românii au ajuns coabitanti de proximitate pentru italieni, sub forma unor comunități numeroase, cu toate implicațiile economice, sociale și culturale care au rezultat de aici, la care trebuie adăugată sosirea în România a unui număr deloc neglijabil de italieni, întreprinzători de mică și mijlocie anvergură, interesați de oportunitățile pe care le-a oferit economia unei țări angajate în parcursul de tranziție spre un model economic de tip liberal.

Cooperarea cultural-științifică dintre România și Italia s-a amplificat considerabil în contextul stimulat de după 1989, dacă ținem seama de faptul că în această perioadă, pe lângă alte numeroase aspecte demne de a fi menționate, a fost reactivată misiunea celor două centre culturale românești din Italia, Accademia di Romania din Roma și Institutul Român de Cultură și Cercetare Umanistă din Veneția, în cadrul cărora a fost reluat programul de burse, iar pe lângă marile universități românești organizarea de colocvii și conferințe cu dublă participare, română și italiană, a căpătat de la un an la altul un caracter sistematic, care a îmbrăcat în timp forme instituționalizate de cooperare, așa cum este cazul Institutului de Studii Italo-Român de la Universitatea Babeș-Bolyai, înființat în

2002, și a Centrului Româno-Italian de Studii Istorice (CeRISS) de pe lângă Universitatea București. Avem așadar un proiect cultural și științific comun, bazat pe un parteneriat stabil, de lungă durată, și pe întâlniri în numele unor valori reciproc împărtășite în cadrul comun european, din care și România face parte începând din 2007, un proiect care merită să fie continuat și consolidat prin noi inițiative și interacțiuni ale mediului științific și academic din cele două țări.

În această ordine de idei, conferința *România-Italia-Europa. Evoluții istorice-Dinamici culturale-Relații internaționale* a încercat să reconfirme o tradiție a cooperării academice și să pună împreună reprezentanți ai mediului universitar, cercetători și doctoranzi din cele două țări, în condițiile restrictive generate de o perioadă dificilă și complicată, precum aceasta determinată de epidemia de Covid 19. Rezultatul a fost unul deosebit de îmbucurător, prin amploarea implicării instituționale și a participării nemijlocite cu intervenții și comunicări, de ambele părți, la desfășurarea lucrărilor conferinței. Pe lângă gratitudinea cuvenită reprezentanților conducerii universităților organizatoare (din Cluj-Napoca, Timișoara și București), care ne-au fost alături încă de la început, se cuvine să mulțumim pentru sprijin și disponibilitatea deosebită ambasadorului României la Roma, d-l George Bologan, precum și partenerilor italieni reprezentați de prof. Daniele Fiorentino, decan al Facultății de Științe Politice a Universității Roma Tre și respectiv dr. Luca Di Sciullo, președinte al Centrului de Studii și Cercetări IDOS din Roma. Un gând special de recunoștință datorăm universitarilor italieni Francesco Guida și Antonio D'Alessandri (Universitatea Roma Tre) și lui Antonio Ricci (Centrul de Studii și Cercetări IDOS). Mulțumim de asemenea pentru ajutor și implicare în organizarea acestei conferințe prof. Rudolf Dinu, directorul Accademiei di Romania din Roma și prof. Grigore Arbore Popescu, director al Institutului Român de Cultură din laguna venețiană, precum și prof. Cristian Luca, director adjunct al Institutului Român de Cultură și Cercetare Umanistă din Veneția și, nu în ultimul rând, prietenilor noștri de la Padova: prof. Giuseppe Munarini, prof. Elena Munarini, prof. Iulia Cosma și prof. Antonio Guardavaglia. Avem aceleași sentimente de grațitudine și considerație pentru prietenii și colegii Paolo Tomasella, Giordano Altarozzi, Mihai Croitor și Vlad Popovici. Din partea tuturor am simțit disponibilitate și solidaritate colegială, fapt pentru care dorim să le mulțumim !

Din comunicările prezentate la conferință au rezultat 72 de texte, care se regăsesc în structura volumului sub forma a șase secțiuni ce ilustrează varietatea de preocupări a autorilor, alături de bogăția și consistența contribuției documentare cu care se înscrie lucrarea de față în dezbaterile științifice de astăzi. Prima secțiune este dedicată evoluției istorice dar mai ales actualității relațiilor italo-române și altor aspecte din istoria recentă a celor două țări, totul desfășurat în conținutul a 13 studii și articole. Primul text din această secțiune este semnat de George Dragoș Blaga, cercetător post-doctoral la Universitatea Babeș-Bolyai, și are în vedere o temă de istorie antică: receptarea modelului arhitectural italian în provincia romană

Dacia. La mare distanță în timp sub aspectul încadrării cronologice, avem contribuția lui Stefano Santoro, profesor la Universitatea din Trieste, care se oprește asupra unor aspecte și momente ale relațiilor politice și culturale dintre Italia și România în secolul XX. Maria Ioana Rus, doctorandă la Universitatea Babeș-Bolyai, scrie despre relațiile italo-române din perioada dezghețului limitat din primii ani ai epocii Ceaușescu: 1965-1971. În continuare, Denisa Albu, doctorandă la Universitatea București, se ocupă în articolul său de relațiile româno-italiene în cadrul Uniunii Europene. Anamaria Loredana Ianoși, cercetător post-doctoral la Universitatea Babeș-Bolyai, se ocupă de o problemă nelipsită de controverse în dezbateră internă de la noi-regionalizarea-pe care o abordează sub forma unei triple comparații: Italia, Polonia, România. În continuare, Alexandru Ionuț Drăguliu, doctorand la Universitatea din București, semnează un articol referitor la evoluția partidului italian Lega Nord în perioada martie 2018-august 2020 și la efectele sale asupra spectrului politic european. Diana Sfetlana Stoica, doctorandă la Universitatea de Vest din Timișoara, relaționează ajutorul pe care îl așteaptă din Europa țări ale Africii subsahariene cu imaginea acestui continent și a locuitorilor săi în cultura și receptarea europeană, în particular cea românească și italiană. Raluca Laura Dornean Păunescu, cercetător post-doctoral la Universitatea de Vest din Timișoara, abordează din perspectivă comparată problema educației juridice în cele două țări, Italia și România. Într-o perspectivă apropiată se înscrie și materialul propus de Paul Popa, cercetător post-doctoral la Universitatea Babeș-Bolyai, care se oprește asupra modului în care le sunt asigurate românilor din Italia drepturile fundamentale. Mai departe, avem excelentul studiu al lui Antonio Ricci, cercetător la Centrul de Studii și Cercetări IDOS din Roma, referitor la o problemă de interes la nivelul întregii Uniuni Europene, nu numai în România sau în Italia: migrația forței de muncă înalt calificate, sunt rezultatele unei cercetări focalizate de această dată pe cazul italian. De foarte mare interes și actualitate, într-o lume tot mai puternic ancorată în comunicarea digitală, este studiul Susanei Dragomir, doctorandă la Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca, despre clișeele și stereotipurile prezente la nivelul propagandei anti-UE din rețele sociale, în România și Italia. Claudia Dărăban, cercetător post-doctoral la Universitatea Babeș-Bolyai, se oprește de asemenea asupra comunității românești din Italia, pe marginea căreia propune o analiză din perspectiva discursului și a politicilor publice. Studiul Mariane Florina Bocoi, doctorandă la Universitatea Babeș-Bolyai, cu care se și încheie de altfel această primă secțiune a volumului, mută centrul de interes al investigației în România și ne oferă o contribuție privind evoluția investițiilor italiene în județul Bihor, în perioada tranziției post-comuniste. Avem de-a face, astfel, cu un grupaj de materiale care se ocupă de relațiile bilaterale româno-italiene precum și de aspecte punctuale din istoria recentă și respectiv din actualitatea imediată a celor două țări, din perspective care se înscriu cu precădere în zona istoriei și a relațiilor internaționale, la care se adaugă alte abordări, binevenite, din perspectivă juridică, a politicilor publice și a comunicării prin

intermediul noilor media. Sunt contribuții interesante și bine documentate, care propun o lectură proaspătă, „la zi”, a relațiilor și interferențelor româno-italiene în context european.

Secțiunea a doua a volumului, *Națiune, cultură, identitate: din modernitatea timpurie în secolul XXI*, avansează în cele 13 studii pe care le propune o perspectivă istorică mai pronunțată, asupra unor teme mai specific românești în relație cu realități ale Europei centrale din epoca modernă. Prima contribuție a acestei secțiuni este semnată de Sandra Hirsch, cercetător post-doctoral la Universitatea Babeș-Bolyai, care a ales ca subiect „crâmpoie din cotidianul Banatului habsburgic” (secolul al XVIII-lea). În studiul următor, Cristinel Constantin Roman, doctorand la Universitatea Babeș-Bolyai, se oprește asupra unor aspecte mai puțin studiate din trecutul comunității românești din spațiul românesc: prezența lăutarilor romi la petrecerile organizate pe lângă curțile domnești și boierești din Principate. Ștefan Șuteu, doctorand la Universitatea Babeș-Bolyai, are în vedere în contribuția sa lucrarea de referință a savantului domnitor Dimitrie Cantemir, *Istoria ieroglifică*. Alexandru Bud, cercetător post-doctoral la Universitatea Babeș-Bolyai, ne readuce la întâlnirea dintre istoria românilor ardeleni și Imperiul habsburgic prin intermediul unui studiu dedicat loialismului dinastic. Mirela Topoliceanu, doctorandă la Universitatea Babeș-Bolyai, scrie despre asociaționismul românesc din Bucovina celei de a doua jumătăți a secolului al XIX-lea. Lavinia Moldovan, doctorandă la aceeași universitate clujeană, propune o contribuție la mai buna cunoaștere a unei personalități cu origini în ținutul năsăudean, Iuliu Moisil, care a jucat un rol important în apariția și dezvoltarea băncilor populare din Vechiul Regat al României. Laura Cristina Pop, posesoare a unui titlu de doctor în istorie de curând obținut la Universitatea Babeș-Bolyai, scrie despre organizarea domeniului etnografiei la Cluj după 1918 și despre relevanța acestuia din perspectiva nevoii de exprimare a identității naționale românești. În continuare, Natalia Vasilica Sabou, doctorandă la Universitatea Babeș-Bolyai, propune un articol despre emigrarea aromânilor în România de după 1918 și colonizarea lor pe spațiul sud-dobrogean mai ales. Anca Gabriela Micaș, doctorandă la Universitatea Babeș-Bolyai, semnează un articol referitor la activitatea Jandarmeriei din județul Cluj pe durata celui de al doilea deceniu interbelic, în care valorifică informație inedită, din fonduri arhivistice. De foarte mare interes este și studiul următor, semnat de Valeria Chelaru, cercetător post-doctoral la Universitatea Babeș-Bolyai, care se oprește asupra unei probleme dificile și complicate, conflictul înghețat din Transnistria, în conexiune cu interesele și cu politica Republicii Moldova, precum și cu procesele reelaborare identitare care se petrec în acest spațiu ex-sovietic. În materialul următor, Angelo Aurelian Manea, doctorand la Universitatea Babeș-Bolyai, contribuie la volum cu un articol sintetic despre evoluția învățământului în zona văii Bârgăului (județul Bistrița-Năsăud), în secolul al XIX-lea și în primele decenii ale secolului XX. Gheorghe Benzar, doctorand la Universitatea Babeș-Bolyai, se ocupă în articolul

său de evoluția căsătoriilor mixte la comunitățile de ruteni din Maramureș în secolul XX. În fine, contribuția care încheie această parte a doua a volumului este semnată de doi geografi, Vasile Constantin Țiplea (lector la Facultatea de Geografie a Universității din Oradea) și Nicolae Hodor (lector la Facultatea de Geografie a Universității Babeș-Bolyai), care semnează un text despre componentele naturale ale teritoriului cu populație românească din Maramureșul din dreapta Tisei. Aceste studii oferă în mod precumpănitor contribuții de natură documentară la studierea temelor pe care le abordează, în bună măsură fiind vorba de rezultate parțiale ale unor cercetări în curs, care fac parte din șantiere mai extinse aferente tezelor de doctorat la care sunt angajați o parte din contributorii secțiunii de față.

În aceeași perspectivă de interes asupra unor teme specific românești, și cu o anumită deschidere totodată, către spații mai largi, se înscriu cele nouă studii din cea de a treia secțiune a volumului, profilată pe istoria bisericească și a vieții religioase: *Biserica și stat, religie, cultură, ideologii*. Prima contribuție, semnată de Oana Tinca, doctorandă la Universitatea din București, se intitulează *Iosif și Asinetha-interpretări ale convertirii*. Bogdan Deznan, doctorand la aceeași universitate din capitală, participă la volum cu un articol intitulat *The Ideal of Deification in 17th Century England: the Whichcote-Tuckney Debate*. În continuare, Bogdan Eugen Anagnastopol, doctorand la Universitatea Babeș-Bolyai, aduce unele contribuții documentare privind viața bisericească a comunităților de negustori greci din Transilvania secolelor XVIII-XIX. Andreea Emanuela Trifan, doctorandă la Universitatea Babeș-Bolyai, participă la volum cu o interesantă contribuție documentară despre clerul din ținutul fostului district năsăudean în perioada Primului Război Mondial. Ion Tudor Felezeu, cercetător post-doctoral la Universitatea Babeș-Bolyai, propune două contribuții despre raporturile românilor cu Sfântul Scaun în perioada interbelică și la sfârșitul celei de a doua conflagrații mondiale. În studiul următor, Cristina Tudor, doctorandă la Universitatea de Vest din Timișoara, se plasează cu cercetarea pe care o are în vedere la întâlnirea dintre viața religioasă și istoria artei, studiul său referindu-se la pictura bisericească din Arhiepiscopia Timișoarei și Caransebeșului în perioada comunistă. În același interval cronologic se înscrie și studiul următor, semnat de Roxana Motoceanu, doctorandă la Universitatea Babeș-Bolyai, cu o interesantă contribuție documentară pe tema disciplinei bisericești în contextul relațiilor Stat-Biserică în România perioadei comuniste. Acest grupaj de studii și articole se încheie cu textul Ancuței Dumitrița Doce, care are în vedere problematica secularismului în Turcia modernă. Avem, așadar, o secțiune omogenă tematic, cu contribuții interesante la studierea unor teme bătătorite dar departe de a fi epuizate, alături de subiecte și problematice intrate de mai puțin timp în atenția cercetării istorice.

Urmează o secțiune cu nouă contribuții de istorie contemporană și recentă, *Comunism și tranziție post-totalitară în România. Stat, societate, identitate*, interesante nu numai sub aspectul conținutului ci și pentru perspectiva de abordare,

care se plasează nu numai în câmpul de studiu al istoriografiei ci și în cel al psihologiei și antropologiei culturale. Astfel, primul material îi aparține lui Dragoș Ursu, cercetător post-doctoral la Universitatea Babeș-Bolyai, și se referă la un univers al terorii din România perioadei comuniste: reeducarea târzie din închisoarea Aiud. Andrei Rosetti, doctorand la Universitatea de Vest din Timișoara, se înscrie în volum cu un text interesant despre fenomenul artistic văzut în contextul începutului perioadei de liberalism limitat din România, anii 1965-1966, material care intersectează parțial zona relațiilor culturale româno-italiene. Vlad Onaciu, cercetător post-doctoral la Universitatea Babeș-Bolyai, este autorul unui studiu deosebit de interesant despre practicile „informale” la care se apela în comunismul românesc în vederea procurării bunurilor de strictă necesitate. Sorin Găină, doctorand la Universitatea Babeș-Bolyai, este prezent în volum cu o dezbateră privind unele teorii despre Revoluția română din decembrie 1989, provenite de la două personaje care au activat în fosta Securitate comunistă, prezentate ca studii de caz: Filip Teodorescu și Cristian Troncotă. În continuare, studiul lui Mihai Predescu, psiholog și sociolog, conferențiar la Universitatea de Vest din Timișoara, se referă la „delincvența juvenilă, migrație și dizabilitate”, văzute ca fiind „trei fețe ale alterității și managementului social”. Urmează trei studii deosebit de interesante, axate pe problematica romilor în orizontul cronologic al istoriei contemporane și recente, rezultate ale unor cercetări care au utilizat în mod convingător perspectiva interdisciplinarității. Primul dintre ele este semnat de Diana-Alexandra Nistor (cercetător post-doctoral la Universitatea Babeș-Bolyai), și are în vedere profilul ocupațional al comunităților de romi din Transilvania perioadei comuniste. Marius Lakatos-Iancu, doctorand la Universitatea Babeș-Bolyai, se ocupă de semnificația sărbătoririi Zilei Internaționale a Romilor. În fine, profesorul Eugen Băican și Ioan Coman, doctorand la Universitatea Babeș-Bolyai, semnează împreună un material consistent, nu mai puțin interesant prin conținut și perspectiva de abordare, despre „clanurile țigănești și criminalitatea organizată”. Secțiunea a patra a volumului pe care-l prezentăm se încheie cu studiul lui Cristian Mariș, doctorand la Universitatea București, care se ocupă de problema reprezentării religioase și culturale a comunității arabo-islamice din România de astăzi.

Prin cele 15 studii ale celei de a cincea secțiuni din volum, *România și contextul european. Politici și relații internaționale*, volumul se redeschide masiv spre problematica europeană și spre poziționarea României în peisajul internațional. Primul articol din acest grupaj este semnat de Elena Grad Rusu, cadru didactic și cercetător post-doctoral la Universitatea Babeș-Bolyai, și are în vedere problematica regionalizării în România perioadei de tranziție post-comunistă. În continuare, Ovidiu Lungu, doctorand la Universitatea Babeș-Bolyai, scrie despre „dezbaterele privind viitorul Uniunii Europene”-poziții și puncte de vedere ale statelor membre. Ionela Sorina Apetrei, doctorand la Universitatea Babeș-Bolyai, scrie despre consecințele acordului de pace de la Dayton pentru zona

Bosnia-Herțegovina și pentru relațiile internaționale europene. Nicoleta Emilia Șchiop, doctorandă a Universității Babeș-Bolyai, contribuie la volum cu un articol despre negocierile dintre Turcia și Uniunea Europeană, în vederea aderării celei dintâi la spațiul european comun. Gabriel Bonaciu, doctorand la universitatea clujeană, scrie un articol interesant despre problematica spațiului rural din România în context european. Mihai Ionuț Rusu, doctorand al Universității Babeș-Bolyai, a scris un articol pe o problemă de actualitate: digitalizarea în sectorul energetic. Marius Nicolae Grad, cadru didactic și cercetător post-doctoral la Universitatea Babeș-Bolyai, propune un articol interesant, aplicat pe zona realităților politice românești de dată recentă: personalizarea politicii și Partidul Social Democrat în perioada 2015-2019. Avem în continuare trei contribuții de cel mai mare interes și de actualitate, care se ocupă de impactul pandemiei de Covid 19 pe multiple planuri, la nivel european: emigrare, securitate, viața economică și socială, studii propuse de tineri cercetători de la universitățile din Timișoara și Cluj (Simona Andra Herczeg, Ramona Sferlic și respectiv Diana Gligor). În continuare Miroslav Stanici de la Universitatea de Vest din Timișoara se ocupă de modul în care este asumată și practică politica în spațiul public, sub forma mișcărilor de protest din estul Germaniei perioadei contemporane și recente. Iulia Ana Maria Ghidiu, doctorandă a universității clujene, propune un studiu de asemenea interesant, pe un subiect inedit: „mișcarea slow” în contextul procesului de globalizare. Ultimele trei studii largesc perspectiva de investigație și ajung la problematici privind Orientul mijlociu (Sergiu Constantin Dur, doctorand la Universitatea Babeș-Bolyai) și respectiv continentul african, căruia îi dedică două studii Dan Petrica, universitar orădean și cercetător post-doctoral la UBB Cluj-Napoca. Aceasta este cea mai consistentă secțiune din volumul asupra căruia reflectăm, cu texte de cel mai mare interes nu numai pentru zona de exegeză a fenomenului politic românesc și a relațiilor internaționale ci și din perspectiva provocărilor și a orizontului de preocupări impus de actualitatea imediată.

Ultima secțiune are o tematică mai complexă, reunită sub titlul *Strategii educaționale, evoluții și interferențe culturale, structuri ale imaginarului*, în cuprinsul căreia regăsim 13 texte. Acest grupaj de studii este inaugurat de contribuția Ioanei Dârjan, doctorandă la Universitatea de Vest din Timișoara, despre importanța factorului uman în procesul de schimbare din sistemele educaționale. Anca Florea, doctorandă la Universitatea București, se ocupă de același subiect dintr-o perspectivă mai teoretică: examinarea tendințelor recente în „analiza fundamentelor axiologice ale paradigmatelor educaționale, inspirate de contextul istoric, ideologic și social al postmodernității”. Iulia Maria Gavrilă, doctorandă la Universitatea Babeș-Bolyai, a încredințat volumului două studii de analiză a literaturii lui Mihail Sadoveanu, temele urmărite fiind trecutul istoric și respectiv fenomenele naturale. În continuare avem articolul scris de Loredana Tirzioru, doctorandă la Universitatea de Vest din Timișoara, cu un titlu incitant: *Arta trebuie să fie frumoasă...?* Urmează câteva studii axate pe problematica

teatrului, filmului și a actoriei văzute din varii perspective. Astfel, Daniel Iftene, cercetător post-doctoral la universitatea clujeană, este prezent cu o contribuție despre filmele făcute de Lucian Pintilie după 1990. Alexandra Felseghi, cercetător post-doctoral la Universitatea Babeș-Bolyai, scrie despre teatrul documentar și „relația lui cu istoria trăită”. Ivona Tătar-Vâstraș, care activează de asemenea ca cercetător post-doctoral la universitatea clujeană, abordează problema „artistului-manager” și poziția acestuia în cultura română de astăzi. Marta Ramona Novăceanu (Oprea), doctorandă a Universității București, se oprește în studiul său asupra unei problematici interesante și puțin cercetate, referitoare la metamorfozele cunoscute de radiou în perioada recentă. Nu mai puțin interesant și incitant este studiul Dianei Aldea, cercetător post-doctoral al Universității Babeș-Bolyai, despre „actoria de film versus actoria de teatru”, cu accent pe cazul românesc în raport cu influențele europene. Perspectiva în care se înscrie studiul Nicoletei Mădălina Ailincăi, doctorandă la Universitatea București, este una pe cât de interesantă pe atât surprinzătoare: rolul actorilor în procesul de integrare socială a deținuților. Articolul propus de Alina Lakatos-Iancu, doctorandă la Universitatea Babeș-Bolyai, are în vedere problematica magiei și vrăjitoriei. Secțiunea și volumul deopotrivă se încheie cu articolul semnat de Raluca Luțai, un text interesant dedicat „Generației Z”.

Așa cum rezultă din această prezentare succintă de conținut, volumul de față excelează prin bogăție și varietate tematică, printr-o diversitate a perspectivelor de abordare și nu în ultimul rând prin ineditul conținutului prin originalitatea abordării. Nu ne îndoim că va fi bine receptat în mediile de specialitate, prin faptul că oferă din abundență contribuții documentare și deopotrivă interpretative la teme și subiectele asupra cărora se opresc cele 72 de articole. Impresionant este de asemenea arcul cronologic deosebit de generos în care se înscriu aceste contribuții, de la Antichitate și modernitatea timpurie până la istoria contemporană și recentă, ajungând până în zona actualității imediate. Autorii studiilor sunt deopotrivă specialiști deja formați în studierea domeniilor pe care le ilustrează, alături de tineri doctoranzi, în curs de achiziționare a deprinderilor și competențelor din sfera cercetării științifice. Volumul oferă o radiografiere pertinentă, veridică și bine documentată, a unei problematici vaste ce gravitează în jurul celor trei mari repere asupra cărora s-a oprit atât conferința cât și prezentul proiect editorial: România, Italia, Europa.

La sfârșit dar nu în ultimul rând dorim să mulțumim domnului profesor univ. dr. Ioan Bolovan, membru corespondent al Academiei Române și director al Institutului de Istorie George Barițiu și, deopotrivă, colegilor de la redacția Anuarului Institutului, care, cu multă generozitate ne-au oferit spațiu de publicare în forma unui volum supliment, și ne-au ajutat să ducem la bun sfârșit prezentul proiect editorial.

XXV

EDITORI